

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НУФВСУ

Бричук М. С.

*кандидат географічних наук,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання,
Національний університет фізичного виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Венгер І. О.

*кандидат наук з публічного управління,
завідувач відділу цифрової трансформації освітнього процесу,
Національний університет фізичного виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Костюченко О. М.

*викладач кафедри кінезіології
та фізкультурно-спортивної реабілітації,
Національний університет фізичного виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Світ змінюється неймовірними темпами і майбутнє чекає нас кожного кроку. Розвиток технологій створює можливості як для росту, так і занепаду, та впливає на всі сфери людського життя, від науки і освіти до культури та економіки. Відбувається трансформація людей та їх компетенцій, культури та взаємодії; суспільних процесів; систем збору, обробки і аналітики даних та побудова на їх основі прогностичних моделей; відбуваються суттєві зміни в інфраструктурі, сервісах та проектах.

Час вимагає концептуальної зміни мислення, нових підходів до навчання і підбору матеріалів, інноваційних форм організації освітнього процесу, зміни ролей учасників, ефективних педагогічних та інформаційних рішень, оновлення самої складової освітніх програм за рахунок сучасного яскравого емоційного контенту, сітьової взаємодії, більш якісного зворотного зв'язку між викладачем та здобувачем, активного залучення практиків.

Впровадження цифрових технологій та інновацій відбувається з метою покращення якості та ефективності навчання здобувачів освіти, досліджень та управління освітніми процесами.

Підготовка фахівців з фізичного виховання та спорту, зокрема за спеціальностями 014.11 Середня освіта (Фізична культура) та 017 Фізична культура і спорт, яка відбувається в Національному університеті фізичного виховання і спорту України (НУФВСУ) передбачає поглиблення їхньої кваліфікації та компетентності, отримання не лише професійних знань та навичок, але й розвитку таких якостей, як уміння швидко навчатися, знаходити, відбирати та аналізувати інформацію, гнучкість, адаптація і реагування на зміни, ініціативність, здатність до командної роботи здатність до співпраці та роботи в команді, вміння оцінювати ситуацію, формування логічного і критичного мислення, розвиток навичок міжособистісного спілкування, логічне та критичне мислення, знаходити, відбирати та аналізувати інформацію.

Фізична культура – це невід’ємний чинник професійної майстерності фахівця з фізичного виховання і охоплює різні аспекти фізичної активності, спорту, здоров’я та загального розвитку особистості, в широкому розумінні включаючи в себе освіту та навчання у галузі спорту і здорового способу життя. З огляду на це, цифрова компетентність стає все більш важливою для фахівців у сфері фізичної культури, оскільки сучасне суспільство стає все більш цифровим та технологічно орієнтованим: це і володіння навичками ефективної електронної комунікації; уміння користуватися цифровими інструментами, спеціалізованими програмами та мобільними додатками для планування тренувань, аналізу та інтерпретації даних про фізичну активність і спортивні досягнення.

Цифрова компетентність – це важливий аспект професійної компетентності, адже вона дозволяє ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі. Згідно із Законом України «Про освіту», інформаційно-комунікаційна компетентність визнана однією з ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності [1]. У сучасному світі важливо мати цифрову грамотність внаслідок швидкого розвитку технологій і зростаючу цифровізацію всіх сфер життя.

Метою дослідження є проаналізувати рівень та частоту використання цифрових технологій здобувачами освіти та науково-педагогічними працівниками НУФВСУ та сформулювати напрямки розвитку цифрової компетентності.

У січні-лютому 2024 року було проведено опитування здобувачів освіти НУФВСУ, що навчаються за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура), 017 Фізична культура і спорт, 227 Фізична терапія, ерготерапія та 024 Хореографія щодо використання цифрових

технологій в освітньому процесі. В опитуванні взяло участь 566 здобувачів вищої освіти 1–4 курсів першого (бакалаврського) та 1 курсу другого (магістерського) рівня освіти (496 – спеціальності 017, 10 – 014.11, 12 – 227, 48 – 024).

Окрім здобувачів вищої освіти було проведено дослідження використання цифрових технологій науково-педагогічними працівниками (НПП) НУФВСУ. В опитуванні взяли участь 222 науково-педагогічні працівники.

458 здобувачів освіти (80,9%), зазначили, що використовують цифрові технології у навчанні, 101 респондент (17,8%) – частково, 7 (1,2%) – не використовують. Що стосується НПП, 176 респондентів (79,3%) використовують цифрові інструменти у своїй професійній діяльності, 46 (20,7%) – частково. Це підтверджує, що цифрові технології активно використовуються в освітньому процесі НУФВСУ – надається доступ до цифрових технологій для здобувачів освіти та НПП мають досить високий рівень цифрової грамотності. Завдяки цифровим технологіям здобувачі вищої освіти мають доступ до значної кількості джерел інформації в будь-якому місці і в будь-який час для самостійного вивчення тем, які їх цікавлять, знаходити додаткові матеріали до дисциплін, що вивчаються, готуватися до семінарів та іспитів, самовдосконалюватися.

НПП можуть додавати інтерактивний контент в навчальні програми, удосконалюючи традиційні форми та методи навчання, інтерактивності у викладанні, автоматизувати якісну взаємодію та зворотній зв'язок зі здобувачами в контексті перевірки та оцінювання ними знань і досягнень, формувати індивідуальну освітню траєкторію студентів, бути на постійному зв'язку зі студентами та професійно розвиватися.

Нами досліджено частота використання цифрових технологій здобувачами освіти та НПП (рис. 1). Зазначимо, що НПП використовують технології практично на постійній основі.

Нами було досліджено на якому рівні НПП оцінюють свої знання при використанні цифрових технологій у своїй професійній діяльності. Результати свідчать, що 136 (61%) респондентів оцінили цей рівень як достатній, 47 (21,1%) – високий, 11 (4,9%) – дуже високий та 28 (12,5%) – низький та 1 (0,4%) – дуже низький. Вцілому, НПП НУФВСУ володіють необхідними знаннями та досвідом для роботи з цифровими інструментами та є група викладачів, які є лідерами у впровадженні цифрових технологій. Так само є група НПП, які потребують допомоги у розвитку своїх цифрових компетенцій, що можливо пов'язано з відсутністю доступу до цифрових технологій, недостатньою мотивацією або нестачею можливостей для їх розвитку. Тобто, є необхідність забезпеченні доступу, в проведенні тренінгів та семінарів з цифрових

технологій, розробці та впровадженні програм підвищення кваліфікації та створення ресурсного центру з цифровізації освіти.

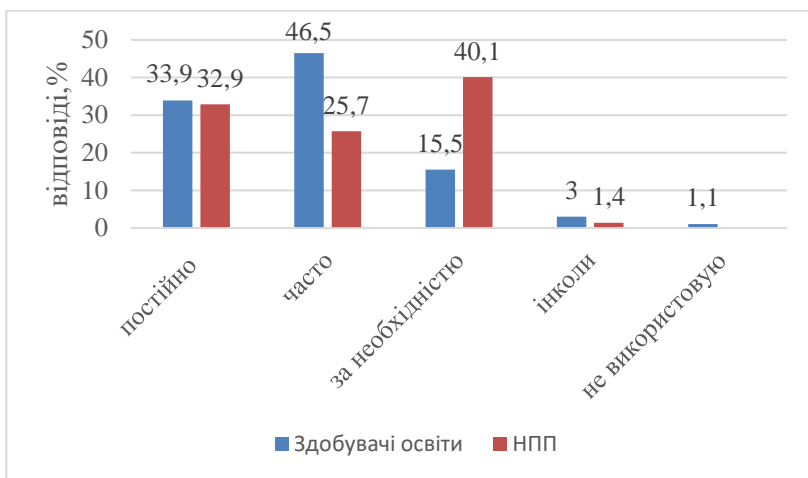

Рис. 1. Частота використання цифрових технологій у навчанні та професійній діяльності

При оцінці рівня використання цифрових технологій здобувачами освіти визначено, що 262 (46,1%) – достатній, 200 (35,2%) – високий, 82 (14,4%) – дуже високий, 18 (3,2%) – низький та 6 (1,1) – дуже низький. Можна зробити висновок, що переважаюча більшість студентів мають досить високий рівень цифрової компетентності і активно застосовують цифрові навички в навчанні та володіють знаннями та навичками стосовно цифрової компетентності.

Отже, на даному етапі дослідження встановлено рівень та частота використання цифрових технологій в освітньому процесі НУФВСУ. Основними напрямками роботи є інвестування в розвиток цифрової інфраструктури, забезпечення доступу до цифрових технологій для всіх здобувачів освіти та НПП, проведення тренінгів та семінарів з розвитку цифрових компетенцій, розробка нових онлайн-курсів та програм навчання. Подальші дослідження будуть направлені на аналіз переваг та недоліків у використанні цифрових технологій.

Література:

1. Концепція розвитку цифрових компетентностей, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>